

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA ĪVA BOTA [YVES BOT]
SECINĀJUMI,
sniegti 2014. gada 28. janvārī¹

Lieta C-573/12

**Ålands Vindkraft AB
pret
Energimyndigheten**

(förvaltningsrätten i Linköping (Zviedrija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Preču brīva aprīte — Pasākumi ar kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu ietekmi — Direktīva 2009/28/EK — Valsts atbalsta shēmas no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas atbalstam — Zaļie sertifikāti, kas piešķirti no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtai elektroenerģijai — Piešķiršana tikai Zviedrijas vai to dalībvalstu ražotājiem, ar kurām Zviedrijas Karaliste ir noslēgusi sadarbības nolīgumu

1. Šajā lietā Tiesai ir dota jauna iespēja lemt par to, vai Savienības tiesībām atbilst valsts atbalsta shēmu noteikumi par enerģiju, kas iegūta no atjaunojamiem energoresursiem², ar kuriem tiek paredzēts atbalsts tikai tādiem elektroenerģijas ražotājiem, kas atrodas valsts teritorijā.
2. Jautājums, kuru raksturo spriedze starp preču brīvu aprītes principu un vides aizsardzības prasībām, jau ir uzdots apvienotajās lietās no C-204/12 līdz C-208/12 *Essent Belgium*, kuras pašlaik tiek izskatītas Tiesā un kurās 2013. gada 8. maijā es sniezu secinājumus gan par preču brīvas aprītes principu, gan Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 27. septembra Direktīvas 2001/77/EK par tādas elektroenerģijas pielietojuma veicināšanu iekšējā elektrības tirgū, kas ražota, izmantojot neizsīkstošos enerģijas avotus [atjaunojamus energoresursus]³, noteikumiem.
3. Lai gan faktiskie apstākļi ir līdzīgi, izskatāmajā lietā juridiskais konteksts ir cits, jo, ņemot vērā *förvaltningsrätten i Linköping* [Linčēpingas Administratīvā tiesa] (Zviedrija) sniegtos paskaidrojumus, apstrīdētā Zviedrijas shēma ir jāizvērtē, ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 23. aprīļa Direktīvas 2009/28/EK par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu un ar ko groza un sekojoši atceļ Direktīvas 2001/77/EK un 2003/30/EK⁴, noteikumus.
4. Tāpēc rodas jautājums, vai Direktīvas 2009/28 noteikumi ļauj izveidot valsts atbalsta shēmu no atjaunojamiem enerģijas avotiem iegūtas elektroenerģijas atbalstam⁵, piešķirot zaļās elektroenerģijas ražotājiem elektroenerģijas sertifikātus, no kuriem noteikts skaits vēlāk ir jāiegādājas elektroenerģijas piegādātājiem un daži izmantotājiem, ņemot vērā piegādātās vai patērētās elektroenerģijas kopējo daudzumu, ja minētajā shēmā ir paredzēts nosacījums, ka šādi sertifikāti ir piešķirami tikai tādiem zaļās elektroenerģijas ražotājiem, kas atrodas attiecīgās dalībvalsts teritorijā.

1 — Oriģinālvaloda – franču.

2 — Ērtības labad saukšu minēto enerģiju par “zaļo enerģiju”.

3 — OV L 283, 33. lpp.

4 — OV L 140, 16. lpp.

5 — Turpmāk tekstā – “zaļā elektroenerģija”.

5. Ja atbilde ir apstiprinoša, rodas arī jautājums, vai teritoriālie ierobežojumi attiecībā uz piekļuvi zaļās enerģijas atbalsta shēmām atbilst preču brīvas aprites principa prasībām, un tādējādi ir jānoskaidro jautājums par Direktīvas 2009/28 spēkā esamību, ņemot vērā LESD 34. panta noteikumus.

6. Šajos secinājumos es vispirms norādīšu, ka, lai arī Direktīvai 2009/28 nav pretrunā tāda atbalsta shēma kā pamatlietā, tā tomēr ir pretrunā LESD 34. pantam.

7. Tad izklāstīšu iemeslus, kuru dēļ es uzskatu, ka Direktīvas 2009/28 3. panta 3. punkts ir spēkā neesošs, ciktāl ar to dalībvalstīm ir piešķirtas tiesības aizliegt vai ierobežot pieeju atbalsta shēmām ražotājiem, kuru no atjaunojamiem enerģijas avotiem elektroenerģiju ražojošās iekārtas atrodas citā dalībvalstī.

8. Visbeidzot, ar tiesisko noteiktību saistītu apsvērumu dēļ es ierosināšu ierobežot laikā sekas, ko izraisa minētā atzīšana par spēkā neesošu.

I – Atbilstošās tiesību normas

A – Savienības tiesības

9. Ar Direktīvu 2009/28, kas stājās spēkā 2009. gada 25. jūnijā un kas bija jātransponē vēlākais līdz 2010. gada 5. decembrim, no 2012. gada 1. janvāra ir atcelta Direktīva 2001/77.

10. Direktīvas 2009/28 preambulas 1., 13.–15., 25., 36., 52. un 56. apsvērumā ir noteikts:

“1) Eiropas enerģijas patēriņa kontrole un samazināšana un jautājums par intensīvāku [zaļo] energoresursu izmantošanu, kā arī enerģijas taupīšana un lielāka energoefektivitāte ieņem būtisku vietu to pasākumu kopumā, kuri jāveic, lai samazinātu siltumnīcefekta gāzu emisijas un izpildītu Kioto protokola prasības, kas pievienots Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējai konvencijai par klimata pārmaiņām, kā arī lai īstenotu Kopienas un starptautiskās saistības arī pēc 2012. gada. Šiem faktoriem ir liela nozīme arī energoapgādes drošības un tehnoloģiju attīstības un inovācijas veicināšanā, kā arī nodarbinātības iespēju un reģionālās attīstības nodrošināšanā, jo īpaši lauku apvidos un izolētos apvidos.

[..]

13) [...] Ir lietderīgi noteikt obligātos valstu mērķus, kas atbilst 20 % [zaļo] energoresursu īpatsvaram [...] enerģijas patēriņam Kopienā 2020. gadā.

14) Obligātie valstu mērķi galvenokārt ir paredzēti tādēļ, lai radītu skaidrību investoriem un veicinātu tādu tehnoloģiju nepārtrauktu izstrādi, saskaņā ar kurām enerģiju iegūst no visiem atjaunojamo energoresursu veidiem. [...]

15) Dalībvalstu sākotnējie apstākļi, [zaļo] energoresursu potenciāls un enerģijas bilance ir atšķirīg[i]. Tādēļ Kopienas 20 % mērķis jāpārveido par individuāliem mērķiem katrai dalībvalstij, pienācīgi ievērojot taisnīgu un atbilstīgu mērķa noteikšanu, ņemot vērā dažādos dalībvalstu sākotnējos apstākļus un potenciālu, arī pašreizējo [zaļo] energoresursu īpatsvaru un enerģijas piegādes struktūru. [...]

[..]

25) Dalībvalstīm ir atšķirīgs atjaunojamo energoresursu potenciāls, un tās izmanto dažādas atbalsta shēmas [zaļo] energoresursu atbalstam valsts mērogā. Lielākā daļa dalībvalstu piemēro atbalsta shēmas, ar kurām nodrošina priekšrocības vienīgi tai [zaļajai] enerģijai [..], ko ražo to teritorijā. Lai valsts atbalsta shēmas pareizi darbotos, ir būtiski, lai dalībvalstis varētu kontrolēt savu valsts atbalsta shēmu ietekmi un izmaksas atbilstīgi savam atšķirīgajam potenciālam. [..] Šīs direktīvas mērķis ir veicināt pārrobežu atbalstu [zaļajiem] energoresursiem, neietekmējot valstu atbalsta shēmas. Ar to ievieš neobligātus dalībvalstu sadarbības mehānismus, kas dod iespēju dalībvalstīm vienoties par pakāpi, kādā viena dalībvalsts atbalsta enerģijas ražošanu citā dalībvalstī, un par pakāpi, kādā [zaļās] enerģijas ražošana [..] būtu jāskaita vai nu vienas, vai otras dalībvalsts valsts vispārējos mērķos. Lai nodrošinātu mērķu sasniegšanai paredzēto abu pasākumu, tas ir, valstu atbalsta shēmu un sadarbības mehānismu, efektivitāti, ir būtiski, lai dalībvalstis varētu noteikt, vai un cik lielā mērā to valsts atbalsta shēmas attiecas uz [zaļās] enerģijas ražošanu [..] citās dalībvalstīs, un varētu vienoties par to, piemērojot šajā direktīvā noteiktos sadarbības mehānismus.

[..]

36) Lai radītu iespēju samazināt izmaksas, kas ir saistītas ar šajā direktīvā noteikto mērķu sasniegšanu, ir lietderīgi dalībvalstīs veicināt tādas elektroenerģijas patēriņu, kas citās dalībvalstīs ražota, izmantojot [zaļos] energoresursus, kā arī sniegt iespēju dalībvalstīm savas valsts mērķos ieskaitīt citās dalībvalstīs patērēto [zaļo] enerģiju [..]. Šim nolūkam būtu vajadzīgi elastīgi pasākumi, bet tie paliek dalībvalstu kontrolē, lai netraucētu tām sasniegt savus valsts mērķus. Šie elastīgie pasākumi izpaužas kā statistikas datu pārdale, kopīgi projekti starp dalībvalstīm vai kopīgas atbalsta shēmas.

[..]

52) Vienīgā funkcija izcelsmes apliecinājumiem, kas izdoti, piemērojot šo direktīvu, ir pierādīt tiešajiem patērētājiem, ka dotā elektroenerģijas daļa vai daudzums ir ražots no atjaunojamajiem energoresursiem. [..] Svarīgi nošķirt zaļās apliecības [zaļos sertifikātus], ko lieto atbalsta shēmās, no izcelsmes apliecinājumiem.

[..]

56) Izcelsmes apliecinājumi paši par sevi nedod tiesības gūt labumu no valsts atbalsta shēmām.”

11. Saskaņā ar Direktīvas 2009/28 1. pantu, kura nosaukums ir “Priekšmets un darbības joma”:

“Ar šo direktīvu izveido vienotu sistēmu [zaļās] [..] enerģijas izmantošanas veicināšanai. Tajā paredz valstu obligātos mērķus [..] [zaļās] enerģijas kopējā īpatsvara sasniegšanai elektroenerģijas bruto galapatēriņā [..].”

12. Direktīvas 2009/28 2. panta otrās daļas j)–l) punktā ir ietvertas šādas definīcijas:

“j) “izcelsmes apliecinājums” ir elektroniska formāta dokuments, ko izmanto vienīgi kā pierādījumu tiešajam patērētājam, ka attiecīgā enerģijas daļa vai daudzums ir ražots, izmantojot atjaunojamus energoresursus [..];

k) “atbalsta shēma” ir jebkāds instruments, shēma vai mehānisms, ko piemēro dalībvalsts vai dalībvalstu grupa un kas veicina [zaļās] enerģijas izmantošanu, samazinot enerģijas izmaksas, palielinot tās pārdošanas cenu vai šādas enerģijas iegādes apjomu, izmantojot [zaļās] enerģijas izmantošanas pienākumu vai citādi; tā ietver atbalstu ieguldījumu veidā, atbrīvojumu no nodokļiem vai nodokļu samazināšanu, nodokļu atmaksu, atbalsta shēmas, kas paredz pienākumu izmantot [zaļo] enerģiju, arī shēmas, kurās izmanto “zaļos sertifikātus”, kā arī tiešās cenu atbalsta shēmas, tostarp valsts regulētus tarifa maksājumus un prēmiju maksājumus, bet neaprobežojoties ar tiem;

l) “[zaļās] enerģijas izmantošanas pienākums” ir valsts atbalsta shēma, kurā enerģijas ražotājiem pieprasīts ražot attiecīgu [zaļās] enerģijas daudzumu, kurā enerģijas piegādātājiem pieprasīts piegādēt ietvert attiecīgu [zaļās] enerģijas daudzumu vai pieprasīts enerģijas patērētājiem izmantot attiecīgu [zaļās] enerģijas daudzumu. Tas ietver arī shēmas, saskaņā ar kurām šādas prasības var izpildīt, izmantojot zaļos sertifikātus”.

13. Direktīvas 2009/28 3. panta 1.–3. punktā ir noteikts:

“1. Katra dalībvalsts nodrošina, ka [zaļās] enerģijas īpatsvars, kas aprēķināts saskaņā ar 5. līdz 11. pantu, 2020. gada enerģijas bruto galapatēriņā vismaz atbilst tās vispārējam valsts mērķim minētajā gadā attiecībā uz [zaļās] enerģijas īpatsvaru [..], kā norādīts I pielikuma A daļas tabulas trešajā ailē. [..]

2. Dalībvalstis veic pienācīgi izstrādātus pasākumus, lai nodrošinātu, ka [zaļās] enerģijas īpatsvars ir vienāds vai lielāks par to, kas norādīts I pielikuma B daļas indikatīvajā liknē.

3. Lai izpildītu šā panta 1. un 2. punktā noteiktos mērķus, dalībvalstis drīkst īstenot arī šādus pasākumus:

- a) atbalsta shēmas;
- b) dažādu dalībvalstu un trešo valstu sadarbības pasākumus, lai sasniegtu to vispārējos mērķus saskaņā ar 5. līdz 11. pantu.

Neskarot Līguma 87. un 88. pantu, dalībvalstīm ir tiesības pieņemt lēmumus saskaņā ar šīs direktīvas 5. līdz 11. pantu par to, cik lielā mērā tās atbalsta [zaļo] enerģiju, ko [..] ražo citās dalībvalstīs.”

14. Saskaņā ar Direktīvas 2009/28 5. pantu:

“1. Bruto [zaļās] enerģijas patēriņu katrā dalībvalstī aprēķina kā turpmāk minēto rādītāju summu:

- a) [zaļās] elektroenerģijas bruto galapatēriņš;

[..]

3. Šā panta 1. punkta a) apakšpunktā bruto [zaļās] elektroenerģijas patēriņš ir dalībvalstī no atjaunojamajiem energoresursiem ražotās elektroenerģijas daudzums, izslēdzot to elektroenerģijas daudzumu, kas iegūts no sūkņu hidroakumulācijas elektrostacijām, izmantojot ūdeni, kas iepriekš bijis sūknēts kalnup.

[..]”

15. Direktīvas 2009/28 11. panta ar nosaukumu “Kopīgas atbalsta shēmas” 1. punktā ir noteikts:

“Neskarot saskaņā ar 3. pantu noteiktās dalībvalstu saistības, divas vai vairākas dalībvalstis, pamatojoties uz brīvprātības principu, var nolemt apvienot vai daļēji koordinēt to valsts atbalsta shēmas. Šādos gadījumos noteiktu [zaļās] enerģijas daudzumu, kas vienas iesaistītās dalībvalsts teritorijā ražots [..], var ņemt vērā citas iesaistītās dalībvalsts valsts vispārējā mērķī [..].”

16. Direktīvas 2009/28 15. pantā, kura nosaukums ir “No atjaunojamajiem energoresursiem ražotas elektroenerģijas apsildei un dzesēšanai izmantotās enerģijas izcelsmes apliecinājumi”, ir paredzēts:

“1. Lai galapatērētājiem pierādītu no atjaunojamajiem energoresursiem saražotās enerģijas daļu vai daudzumu enerģijas piegādātāja kopējā enerģijas piegādes struktūrā, saskaņā ar Direktīvas 2003/54/EK [6] 3. panta 6. punktu dalībvalstis nodrošina, ka [zaļās] elektroenerģijas izcelsmi var apliecināt šīs direktīvas nozīmē ar objektīviem, pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem.

2. [...] Izcelsmes apliecinājums neietekmē dalībvalsts pienākumu ievērot 3. pantu. Izcelsmes apliecinājumu nodošana citiem [...] nekādi neiespaido [...] galīgā bruto patēriņa [zaļās] enerģijas aprēķinos saskaņā ar 5. pantu.

[..]

9. Dalībvalstis atzīst citu dalībvalstu izsniegtos izcelsmes apliecinājumus saskaņā ar šo direktīvu vienīgi kā 1. punktā un 6. punkta a) līdz f) apakšpunktā minēto elementu pierādījumu. [...]

[..]”

B – Zviedrijas tiesības

17. Atbalsta shēma zaļās elektroenerģijas ražošanai tika izveidota ar 2003. gada Likumu Nr. 113 par elektroenerģijas sertifikātiem (*lagen (2003:113) om elcertifikat*)⁷, kas 2012. gada 1. janvārī tika aizstāts ar 2011. gada Likumu Nr. 1200 par elektrības sertifikātiem (*lagen (2011:1200) om elcertifikat*)⁸, lai it īpaši nodrošinātu Direktīvas 2009/28 transponēšanu.

18. Iesniedzējtiesa uzsver, ka, lai gan attiecīgais *Energimyndigheten* [Enerģijas aģentūra] 2010. gada 9. jūnija lēmums pamatlietā tika pieņemts, piemērojot 2003. gada likumu, saskaņā ar Zviedrijas tiesībām strīds principā ir jāatrisina atbilstoši likumam, kas ir spēkā laikā, kad lieta tiek izskatīta tiesā, proti, šajā gadījumā – atbilstoši 2011. gada likumam.

19. Ar Zviedrijas tiesību aktiem izveidotās atbalsta shēmas pamatā ir zaļo sertifikātu piešķiršana zaļās elektroenerģijas ražotājiem un attiecīgs pienākums elektroenerģijas piegādātājiem un noteiktiem izmantotājiem iegādāties noteiktu skaitu sertifikātu atbilstoši piegādātās vai patērētās elektroenerģijas kopējā daudzuma daļai.

20. Zaļo sertifikātu, kas apliecina vienas zaļās elektroenerģijas megavatstundas saražošanu, var brīvi pārdot konkurējošā tirgū, kurā cenas tiek noteiktas saskaņā ar piedāvājuma un pieprasījuma noteikumiem. Beigu beigās tā cena ir jāsedz elektroenerģijas patērētājam. Sertifikātu skaits, kas piegādātājiem un lietotājiem ir jāiegādājas, mainās atkarībā no mērķa, kāds sasniedzams attiecībā uz zaļās elektroenerģijas ražošanu. 2010.–2012. gadā par pārdoto vai patērēto megavatstundu bija jāiegādājas 0,179 zaļie sertifikāti.

21. Iesniedzējtiesa norāda, ka, lai arī šāda ierobežojuma nav 2011. gada likuma tekstā, no 2003. gada un 2011. gada likumus sagatavojošajiem dokumentiem izriet, ka zaļos sertifikātus piešķir tikai tām zaļās elektroenerģijas ražošanas iekārtām, kas atrodas Zviedrijas teritorijā.

6 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 26. jūnija Direktīva par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par Direktīvas 96/92/EK atcelšanu (OV L 176, 37. lpp., un labojums OV 2004, L 16, 74. lpp.).

7 — Turpmāk tekstā – “2003. gada likums”.

8 — Turpmāk tekstā – “2011. gada likums”.

22. Turklāt tā precizē, ka 2011. gada likuma 1. nodaļas 5. pantā ir ietverta šāda jauna norma:

“Elektroenerģijas sertifikāti, kuri ir izsniegti atjaunojamās elektroenerģijas ražošanai citā valstī, var tikt izmantoti, lai izpildītu kvotu izpildes pienākumu saskaņā ar šo likumu, ja Zviedrijas elektroenerģijas sertifikātu sistēma ir saskaņota ar elektroenerģijas sertifikātu sistēmu citā valstī, noslēdzot starptautisku nolīgumu.”

23. 2011. gada 29. jūnijā Zviedrijas Karaliste šādu nolīgumu noslēdza ar Norvēģijas Karalisti⁹. Turpreti šāds nolīgums nav noslēgts ar Somijas Republiku.

II – Pamatlieta

24. 2009. gada 30. novembrī *Ålands Vindkraft AB*¹⁰, kas izmanto vēja enerģijas parku Somijā, Ålandu arhipelāga salās, bet kas saskaņā ar *Ålands Vindkraft* izvirzītajiem pamatiem, kuri iekļauti lēmumā par prejudiciālo jautājumu uzdošanu, ir pievienots Zviedrijas elektroenerģijas izplatīšanas tīklam, lūdzta piešķirt zaļos sertifikātus saskaņā ar Zviedrijas tiesisko regulējumu.

25. *Energimyndigheten* ar 2010. gada 9. jūnija lēmumu šo lūgumu noraidīja ar pamatojumu, ka zaļos sertifikātu sistēma var tikt izmantota tikai tām zaļās elektroenerģijas ražošanas iekārtām, kas atrodas Zviedrijā.

26. *Ålands Vindkraft* cēla prasību *förvaltningsrätten i Linköping* par šā lēmuma atcelšanu, it īpaši norādot uz LESD 34. panta pārkāpumu, jo, īstenojot apstrīdēto shēmu, aptuveni 18 % no Zviedrijas patērētāju elektroenerģijas vajadzībām apmierina Zviedrijas teritorijā esošie zaļās elektroenerģijas ražotāji, kaitējot importam no citām dalībvalstīm.

III – Prejudiciālie jautājumi

27. Rodoties šaubām par Direktīvas 2009/28 interpretāciju un LESD 34. panta piemērojamību, *förvaltningsrätten i Linköping* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- 1) Zviedrijas elektroenerģijas sertifikātu sistēma ir valsts atbalsta shēma, kuras ietvaros elektroenerģijas piegādātājiem un atsevišķiem elektroenerģijas izmantotājiem šajā dalībvalstī ir jāiegādājas elektroenerģijas sertifikāti, kuri atbilst noteiktai to pārdošanas vai patēriņa daļai, nepastāvot īpašai prasībai, ka elektroenerģija ir jāiegādājas no tā paša avota. Elektroenerģijas sertifikātus piešķir Zviedrijas valsts, un tie ir pierādījums tam, ka ir saražots noteikts daudzums [zaļās] elektroenerģijas [..]. [Zaļās] elektroenerģijas ražotāji, pārdodot šos elektroenerģijas sertifikātus, saņem papildu ieņēmumus papildus peļņai no elektroenerģijas ražošanas. Vai 2. panta [otrās daļas] k) punkts un 3. panta 3. punkts [..] Direktīvā 2009/28/EK [..] ir jāinterpretē tādējādi, ka ar tiem tiek atļauts dalībvalstij piemērot tādu valsts atbalsta shēmu kā iepriekš minētā, kuru var izmantot tikai tie ražotāji, kuri atrodas attiecīgās valsts teritorijā, un kuras rezultātā šiem ražotājiem ir ekonomiskas priekšrocības salīdzinājumā ar ražotājiem, kuriem nevar tikt piešķirti elektroenerģijas sertifikāti?
- 2) Vai, ņemot vērā LESD 34. panta noteikumus, tādu shēmu kā pirmajā jautājumā aprakstītā var uzskatīt par kvantitatīvu importu ierobežojošu pasākumu vai pasākumu ar līdzvērtīgu iedarbību?

9 — Direktīva 2009/28 ir iestrādāta 1992. gada 2. maija Līgumā par Eiropas Ekonomikas zonu (OV 1994, L 1, 3. lpp.), kas pielāgots ar protokolu, ar kuru pielāgo minēto līgumu (OV 1994, L 1, 572. lpp.), ar EEZ Apvienotās komitejas 2011. gada 19. decembra Lēmumu Nr. 162/2011, ar kuru groza EEZ līguma IV pielikumu (Enerģētika) (OV 2012, L 76, 49. lpp., un labojums OV 2012, L 247, 16. lpp.).

10 — Turpmāk tekstā – “*Ålands Vindkraft*”.

- 3) Ja atbilde uz otro jautājumu ir apstiprinoša, vai šāda shēma var būt saderīga ar LESD 34. pantu, ja tās mērķis ir veicināt [zaļās] elektroenerģijas ražošanu?
- 4) Kā atbildi uz iepriekš minētajiem jautājumiem ietekmē tas, ka atbalsta shēmas piemērošanas jomas ierobežojums, to attiecinot tikai uz iekšzemes ražotājiem, nav skaidri noteikts valsts tiesību aktos?”

IV – Mana analīze

A – Par pirmo jautājumu

28. Uzdodot pirmo jautājumu, kas ir sadalīts divās daļās, iesniedzējtiesa jautā, pirmkārt, vai tāda atbalsta shēma kā pamatlietā ir atbalsta shēma Direktīvas 2009/28 2. panta otrās daļas k) punkta izpratnē un, otrkārt, ja atbilde ir apstiprinoša, vai šīs direktīvas noteikumi ir jāinterpretē tādējādi, ka tie aizliedz paredzēt šādas shēmas izmantošanu tikai tiem ražotājiem, kuru iekārtas atrodas attiecīgās dalībvalsts teritorijā.

1) Par jautājuma pirmo daļu

29. Vai tāda zaļo sertifikātu sistēma kā pamatlietā ir atbalsta shēma Direktīvas 2009/28 2. panta otrās daļas k) punkta izpratnē?

30. Saskaņā ar *Ålands Vindkraft* viedokli Direktīva 2009/28 attiecas uz atbalsta shēmām zaļās elektroenerģijas izmantošanai, nevis tās ražošanai, turpretī *Energimyndigheten*, visas valdības, kas iesniegušas apsvērumus, kā arī Eiropas Komisija uzskata, ka atbalsta shēma zaļās elektroenerģijas ražošanai ir jākvalificē kā “atbalsta shēma” šīs direktīvas izpratnē.

31. Bez vilcināšanās es atbalstu šo pēdējo uzskatu, pie kāda neizbēgami jānonāk, aplūkojot minētās direktīvas 2. panta otrās daļas k) un l) punktā ietvertās definīcijas, un tas tā ir šādu iemeslu dēļ.

32. Pirmkārt, no paša šo definīciju formulējuma skaidri izriet, ka atbalsta shēmas, kuru mērķis ir sekmēt zaļās enerģijas izmantošanu, ietver shēmas, ar kurām enerģijas ražotājiem vai piegādātājiem tiek uzlikts pienākums saražot vai piedāvāt noteiktu zaļās enerģijas kvotu. Tādējādi zaļās elektroenerģijas izmantošanas jēdziens jāsaprot tādējādi, ka tas ietver šīs elektroenerģijas ražošanu, un tādējādi nebūtu Direktīvas 2009/28 formulējumam atbilstoši pretstatīt šos jēdzienus, tos uzskatot par savstarpēji izslēdzošiem.

33. Otrkārt, vārda “jebkāds” un tādu terminu – kas tiek uzskatīti par tam līdzvērtīgiem terminiem – kā “instruments”, “shēma” vai “mehānisms” lietojums, kā arī 2. panta otrās daļas k) punktā minēto piemēru neizsmeļošais raksturs liecina par Savienības likumdevēja nodomu izmantot plašu atbalsta shēmas jēdziena nozīmi.

34. Treškārt, jāatzīst, ka minētās direktīvas 2. panta otrās daļas k) un l) punktā *expressis verbis* starp atbalsta shēmām ir minēti ne tikai iepirkuma tarifi un prēmiju maksājumi, bet arī zaļo sertifikātu shēmas¹¹.

35. Tāpēc, manuprāt, nav nekādu šaubu, ka tāda attiecīgā zaļo sertifikātu sistēma kā pamatlietā ir atbalsta shēma Direktīvas 2009/28 izpratnē.

11 — Šīs shēmas ir minētas arī Direktīvas 2009/28 preambulas 52. apsvēruma pēdējā teikumā.

36. Atliek noskaidrot, vai šīs direktīvas noteikumos aizliegts atļaut izmantot šādu shēmu tikai tiem ražotājiem, kuru iekārtas atrodas attiecīgās dalībvalsts teritorijā.

2) Par jautājuma otro daļu

37. Galvenie lietas dalībnieki un personas, kas iestājušās lietā, Direktīvas 2009/28 noteikumus interpretē dažādi.

38. Saskaņā ar pirmo interpretāciju, kuru atbalsta *Ålands Vindkraft*, kaut gan Direktīvas 2009/28 mērķis ir veicināt zaļās enerģijas izmantošanu, lai dalībvalstis varētu pielāgoties to saistošajiem mērķiem, tajā *nav ļauns* ieviest diskriminējošas atbalsta shēmas, kas radītu prettiesiskus tirdzniecības šķēršļus.

39. Radikāli atšķirīgu interpretāciju ierosina *Energimyndigheten* un Zviedrijas, Vācijas un Norvēģijas valdības, kas uzskata, ka Direktīvā 2009/28 nepārprotami *atļauts* – pat *paredzēts* – valsts atbalsta shēmas attiecināt tikai uz valsts teritorijā saražoto zaļo enerģiju.

40. Šāda interpretācija esot saskaņā ar šīs direktīvas tekstu, jo tās preambulas 25. apsvērumā un 3. panta 3. punktā ir minēts, ka dalībvalstis var brīvi noteikt, vai un cik lielā mērā tās plāno atbalstīt citās dalībvalstīs saražoto zaļo enerģiju, un ir uzskaitīti fakultatīvi sadarbības mehānismi, kurus tās šajā gadījumā var izmantot.

41. Turklāt minēto interpretāciju apstiprinot Direktīvas 2009/28 vispārējā sistēma. Tā atbalstot pieeju, kas vērsta uz katru atsevišķu dalībvalsti, nosakot katrai no tām konkrētus mērķus. Turklāt valsts atbalsta shēmas esot būtisks instruments šo mērķu sasniegšanā un ļaujot dalībvalstīm kontrolēt minēto shēmu ietekmi un izmaksas atbilstoši to attiecīgajam potenciālam, un tas savukārt paredzot izveidot shēmas, kuras ir ierobežotas tikai ar katras dalībvalsts teritoriju.

42. Zviedrijas un Norvēģijas valdības uzskata, ka šādu interpretāciju apstiprinot arī Direktīvu 2009/28 sagatavojošie dokumenti, kuros esot norādīts, ka dalībvalstīm ir plaša rīcības brīvība savas politikas īstenošanā, lai izpildītu saistības, kas tām uzliktas ar šo direktīvu, kurā ir tikai noteikta kopēja sistēma¹².

43. Komisija ierosina vidusceļu. Apgalvojot, ka atšķirībā no Direktīvas 2001/77 Direktīvā 2009/28 nav nekādas norādes uz tirdzniecību ierobežojošo ietekmi un ka ar 3. panta 3. punkta noteikumiem dalībvalstīm ir piešķirtas tiesības izveidot atbalsta shēmas, veikt sadarbības pasākumus vai nolemt, cik lielā mērā tās atbalsta citā dalībvalstī saražoto zaļo enerģiju, tā uzskata, ka Direktīva 2009/28 ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā *nav aizliegts* dalībvalstij izveidot tādu valsts atbalsta shēmu, kuru var izmantot tikai tādi ražotāji, kas atrodas tās teritorijā.

44. Es savukārt uzskatu, ka Direktīvā 2009/28 ir atļauti teritoriāli ierobežojumi zaļās enerģijas atbalsta shēmām, par ko liecina gan burtiska šīs direktīvas interpretācija, gan tās vispārējā sistēma un mērķi.

12 — Zviedrijas valdība atsauca uz 3.1. punktu, 8. lpp., Komisijas dienestu darba dokumentā, kas pievienots Komisijas Paziņojumam Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai – Enerģija no atjaunojamiem energoresursiem – būtiska Eiropas enerģijas tirgus sastāvdaļa (SWD(2012) 164, galīgā redakcija). Šis dokuments ir pieejams tikai angļu valodā.

a) Direktīvas 2009/28 3. panta 3. punkta otrās daļas formulējums

45. Direktīvas 2009/28 preambulas 25. apsvērumā ir skaidri norādīts, ka ierobežojumi pastāv lielākajā daļā valsts atbalsta shēmu un ka dalībvalstīm, kurām ir atšķirīgs potenciāls, ir rīcības brīvība noteikt, vai un cik lielā mērā to valsts atbalsta shēmas attiecas uz [zaļās] enerģijas ražošanu [...] citās dalībvalstīs. Šī rīcības brīvība atspoguļojas minētās direktīvas 3. panta 3. punkta otrajā daļā, kurā ir apstiprināts princips, ka dalībvalstīm ir “tiesības pieņemt lēmumus saskaņā ar šīs direktīvas 5. līdz 11. pantu” par to, cik lielā mērā tās atbalsta importētu zaļo enerģiju, ievērojot tikai LESD 107. un 108. pantu. No tā izriet, ka ar Direktīvu 2009/28 dalībvalstīm ir piešķirtas pilnvaras noteikt sava atbalsta importētajai zaļajai enerģijai principus un apjomu un vajadzības gadījumā slēgt nolīgumus ar citām dalībvalstīm.

b) Direktīvas 2009/28 vispārējā sistēma

46. Divi argumenti, kuru pamatā ir Direktīvas 2009/28 vispārējā sistēma, sniedz skaidras norādes, vai dalībvalstij, kas īsteno atbalsta shēmu, ir pienākums ļaut izmantot minēto shēmu zaļās elektroenerģijas ražošanas iekārtām, kas atrodas citās dalībvalstīs.

47. Pirmā argumenta pamatā ir šīs direktīvas 6.–11. pantā paredzētā elastīgā mehānisma neobligātais raksturs. Lai gan Savienības likumdevējs vēlējās atbalstīt zaļās enerģijas pārrobežu tirdzniecību, veicinot citās dalībvalstīs saražotās zaļās enerģijas patēriņu un ļaujot uzskaitīt citā dalībvalstī patērēto zaļo enerģiju kā dalībvalsts mērķi¹³, “elastīgie pasākumi”¹⁴, kurus sauc arī par “sadarbības mehānismiem”¹⁵, kas izveidoti šim mērķim un kas var izpausties kā “statistikas datu pārdale”¹⁶ vai “kopīgi projekti starp dalībvalstīm”¹⁷, vai arī kā “kopīgas atbalsta shēmas”¹⁸, ir skaidri izveidoti kā neobligāti mehānismi¹⁹, kas ieviešami, iepriekš noslēdzot nolīgumus starp dalībvalstīm. Tāpēc, lai arī dalībvalsts būtu gatava vienpusēji piemērot savu zaļās enerģijas atbalsta shēmu citā dalībvalstī saražotai enerģijai, šo enerģiju, lai īstenotu tās valsts mērķus, varētu ņemt vērā tikai ar nosacījumu, ka šī otrā dalībvalsts pieņem šo ņemšanu vērā un noslēdz ar pirmo valsti sadarbības līgumu.

48. Otrais arguments attiecas uz izcelsmes apliecinājumiem atzīto ierobežoto apjomu. Lai gan ar Direktīvu 2009/28 ir ieviests šo apliecinājumu savstarpējas atzīšanas pienākums, tajā skaidri ierobežots citās dalībvalstīs izsniegto apliecinājumu apjoms, norādot, ka tie ir tikai pierādīšanas instruments²⁰, kas nepiešķir tiesības izmantot valsts atbalsta shēmas²¹. No tā izriet, ka dalībvalsts var liegt ārvalstīs reģistrētiem ražotājiem izmantot zaļās elektroenerģijas atbalsta shēmas arī tad, ja to produkcijas zaļā izcelsme būtu pierādīta ar izcelsmes apliecinājumiem atbilstoši Direktīvas 2009/28 prasībām.

49. Šīs direktīvas mērķi apstiprina šo dalībvalstīm atstāto rīcības brīvību.

13 — Skat. minētās direktīvas preambulas 36. apsvērumu.

14 — Turpat.

15 — Direktīvas 2009/28 preambulas 25. apsvērumus.

16 — Minētās direktīvas 6. pants.

17 — Minētās direktīvas 7. pants. Tajā arī ļauts dalībvalstīm un trešām valstīm īstenot kopīgus projektus (9. pants).

18 — Direktīvas 2009/28 11. pants.

19 — Minētās direktīvas preambulas 25. apsvēruma sestais teikums.

20 — Minētās direktīvas 15. panta 9. punkts.

21 — Šajā ziņā skat. Direktīvas 2009/28 preambulas 56. apsvērumu, kurā noteikts, ka “izcelsmes apliecinājumi paši par sevi nedod tiesības gūt labumu no valsts atbalsta shēmām” [“Les garanties d’origine ne confèreraient pas, par elles-mêmes, le droit de bénéficièr de régimes d’aide nationaux”]. Ja vēlējuma izteiksmes lietojums franču valodas versijā samulsina, ciktāl, šķiet, netiek pieļauta jebkāda noteiktība, tomēr jākonstatē, ka citās valodu versijās tiek lietota darāmās kārtas tagadne (it īpaši skat. versijas vācu valodā – “Herkunfts nachweise begründen nicht an sich ein Recht auf Inanspruchnahme nationaler Förderregelungen”, angļu valodā – “Guarantees of origin do not by themselves confer a right to benefit from national support schemes” un spāņu valodā – “Las garantías de origen no confieren de por sí el derecho a acogerse a sistemas de apoyo nacionales”).

c) Direktīvas 2009/28 mērķi

50. Atšķirībā no Direktīvas 2001/77, kurā dalībvalstīm bija paredzēti tikai orientējoši mērķi, Direktīvā 2009/28 ir noteikti valsts vispārēji saistoši mērķi²² attiecībā uz zaļās elektroenerģijas patēriņu, lai ļautu sasniegt vispārējo mērķi – saražot Eiropas Savienībā vismaz 20 % zaļās enerģijas, dalībvalstu ziņā atstājot piemērotu līdzekļu izvēli šo mērķu sasniegšanai. Turklāt, ja saskaņā ar Direktīvu 2001/77 valstu orientējošos “patēriņa” mērķus var sasniegt, ņemot vērā importēto zaļo elektroenerģiju²³, Direktīvā 2009/28 zaļās elektroenerģijas patēriņš ir definēts kā dalībvalstī saražotās zaļās elektroenerģijas daudzums, “izslēdzot to elektroenerģijas daudzumu, kas iegūts no sūkņu hidroakumulācijas elektrostacijām, izmantojot ūdeni, kas iepriekš bijis sūknēts kalnup”²⁴. Mērķa veicināt zaļās enerģijas izmantošanu noteikšana valsts līmenī un uzsvars uz ražošanu, šķiet, pamato dalībvalsts lēmumu piešķirt atbalstu tikai iekšzemes ražošanai, kas ir tā, kura tai ļaus sasniegt savus mērķus.

51. Minēto iemeslu dēļ es ierosinu uz *förvaltningsrätten i Linköping* pirmo jautājumu atbildēt, ka Direktīvas 2009/28 2. panta otrās daļas k) punkts un 3. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka:

- valsts tiesiskais regulējums, ar kuru zaļās elektroenerģijas ražotājiem tiek piešķirti zaļās elektroenerģijas sertifikāti, kuru noteikts daudzums ir obligāti jāiegādājas elektroenerģijas piegādātājiem un dažiem lietotājiem, ņemot vērā piegādātās vai patērētās elektroenerģijas kopējo daudzumu, ir atbalsta shēma minētās direktīvas izpratnē;
- ar minēto direktīvu dalībvalstīm, ja tās izveido šādas shēmas, ir ļauts piešķirt zaļos sertifikātus tikai tām zaļās elektroenerģijas ražošanas iekārtām, kas atrodas to teritorijā.

B – Par otro un trešo jautājumu

52. Uzdotot otro un trešo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LESD 34. pantā ir aizliegti teritoriāli ierobežojumi, kas raksturo attiecīgo pamatlietu.

53. Lai atbildētu uz šo jautājumu, savu argumentāciju, tāpat kā to esmu izdarījis iepriekš minētajos manos secinājumos apvienotajās lietās *Essent Belgium*, izklāstīšu trīs punktos, secīgi nosakot, vai ir piemērojams LESD 34. pants, vai attiecīgais regulējums rada šķēršļus un vai šie šķēršļi var tikt pamatoti.

1) LESD 34. panta piemērojamība

54. Vai pēc Direktīvas 2009/28 pieņemšanas ir aizliegts pārbaudīt valsts atbalsta shēmu saderību ar LESD 34. pantu?

55. Lietas dalībniekiem, kas iesnieguši savus apsvērumus Tiesai, šajā jautājumā ir atšķirīgas nostājas.

56. *Ålands Vindkraft* apgalvo, ka ar Direktīvu 2009/28 nav saskaņotas valsts atbalsta shēmas un tādējādi valsts pasākumiem, kas veikti, lai transponētu šo direktīvu, ir jābūt saderīgiem ar primārajiem tiesību aktiem neatkarīgi no tā, vai tie, iespējams, ir saderīgi ar minēto direktīvu.

22 — Skat. šīs direktīvas 3. panta nosaukumu.

23 — Skat. 107.–109. punktu manos secinājumos apvienotajās lietās *Essent Belgium* (minēti iepriekš).

24 — Šīs direktīvas 5. panta 3. punkta pirmā daļa.

57. Turpretī *Energimyndigheten* noliedz, ka var pastāvēt konflikts starp strīdīgo teritoriālo ierobežojumu un LESD 34. pantu, jo primārie tiesību akti esot piemērojami tikai tad, ja nav piemērojamu atvasināto tiesību²⁵.

58. Atzīstot, ka ar Direktīvu 2009/28 nav veikta pilnīga valsts atbalsta shēmu saskaņošana, Vācijas valdība uzskata, ka, veicot saderības ar LESD 34. pantu pārbaudi tiesā, ir jāņem vērā, ka Savienības likumdevējs ir apzināti pieļāvis iespējamus ierobežojumus preču brīvai aprītei, kas nepieciešami, lai valsts atbalsta sistēmas pareizi darbotos.

59. Visbeidzot Komisija, pamatojoties uz to, ka Direktīva 2009/28 ir devusi dalībvalstīm tiesības saglabāt savas atbalsta shēmas, lai sasniegtu savus valsts mērķus, secina, ka Zviedrijas zaļo sertifikātu sistēma ir saderīga ar LESD 34. pantu.

60. Manuprāt, Direktīvas 2009/28 pieņemšana neatbrīvo no jautājuma par saderību ar LESD 34. pantu pārbaudes.

61. Lai arī no pastāvīgās judikatūras izriet, ka, ja kāda joma Savienības līmenī ir pilnībā saskaņota, visi ar to saistītie valsts pasākumi ir jāizvērtē, ievērojot šā saskaņošanas pasākuma, nevis primāro tiesību noteikumus²⁶, šī judikatūra nav piemērojama, jo ir skaidrs, ka ar Direktīvu 2009/28 nav saskaņots to atbalsta shēmu materiālais saturs, kuras paredzētas, lai veicinātu zaļās enerģijas izmantošanu.

62. Faktiski grūtības nerodas tāpēc, ka nav kopīga regulējuma, kurā izsmeļoši būtu paredzēti nepieciešamie saskaņošanas pasākumi, lai nodrošinātu vides aizsardzību zaļās enerģijas tirdzniecībā starp dalībvalstīm, bet gan tāpēc, ka Direktīvā 2009/28 ir apstiprinātas dalībvalstu pilnvaras noteikt, vai to atbalsta shēmas ir piemērojamas no citas dalībvalsts importētai zaļajai enerģijai.

63. Šādos apstākļos tas, vai Zviedrijas atbalsta shēma ir saderīga ar LESD 34. pantu, ir jāizvērtē, ņemot vērā Savienības primāro tiesību pārākumu pār citiem Savienības tiesību avotiem, no kā izriet divu veidu sekas.

64. Pirmās sekas attiecas uz atvasināto tiesību interpretāciju, kas jāveic saskaņā ar primārajām tiesībām un Savienības vispārējiem tiesību principiem. Šajā ziņā jāatgādina pastāvīgā judikatūra, saskaņā ar kuru, ja sekundāro tiesību normu var interpretēt dažādi, priekšroka ir dodama tādai interpretācijai, kas šo normu padara atbilstošu līgumiem, nevis tādai, kura noved pie secinājuma, ka tiesību norma nav ar to saderīga²⁷.

65. Otrās sekas skar atvasināto tiesību spēkā esamību, kas jāizvērtē, ņemot vērā primāro tiesību normas par pārvietošanās brīvību. No Tiesas judikatūras izriet, ka LESD 34. pantā paredzētais kvantitatīvo ierobežojumu un pasākumu ar līdzvērtīgu iedarbību aizliegums "attiecas ne tikai uz valsts pasākumiem, bet arī uz Savienības iestāžu pasākumiem"²⁸, kurām arī "ir pienākums ievērot tirdzniecības brīvību [starp dalībvalstīm], kas ir kopējā tirgus pamatprincips"²⁹.

66. Tomēr, it īpaši saistībā ar sadarbības starp Tiesu un valsts tiesām instrumentu, kas izveidots ar LESD 267. pantu, ir svarīgi norādīt, ka Tiesa, kurai ir tikai uzdots jautājums par Savienības tiesību interpretāciju, dažos īpašos gadījumos var pārbaudīt sekundāro tiesību aktu noteikumu spēkā esamību.

25 — *Energimyndigheten* atsaucas uz 53. punktu 2004. gada 14. decembra spriedumā lietā C-309/02 *Radlberger Getränkgesellschaft* un S. Spitz (Krājums, I-11763. lpp.).

26 — Visbeidzot skat. 2013. gada 14. marta spriedumu lietā C-216/11 Komisija/Frāncija (27. punkts un tajā minētā judikatūra).

27 — It īpaši skat. 2007. gada 26. jūnija spriedumu lietā C-305/05 *Ordre des barreaux francophones et germanophone* u.c. (Krājums, I-5305. lpp., 28. punkts). Skat. arī 2013. gada 7. marta spriedumu lietā C-19/12 *Efir* (34. punkts).

28 — 2012. gada 12. jūlija spriedums lietā C-59/11 *Association Kokopelli* (80. punkts un tajā minētā judikatūra). Pēc analogijas par pakalpojumu sniegšanas brīvību skat. 2010. gada 26. oktobra spriedumu lietā C-97/09 *Schmelz* (Krājums, I-10465. lpp., 50. punkts).

29 — 1984. gada 29. februāra spriedums lietā 37/83 *Rewe-Zentrale* (*Recueil*, 1229. lpp., 18. punkts).

67. Šajā ziņā jāatgādina, ka Tiesa ir atzinusi, ka, “ja izrādās, ka valsts tiesas uzdoto jautājumu patiesais priekšmets, visticamāk, attiecas uz spēkā esamības pārbaudi, nevis [Savienības] tiesību aktu interpretāciju, Tiesai nekavējoties jāsniedz atbilde minētajai tiesai, neuzspiežot tīri novilcinošu formālismu, kas nav saderīgs ar to mehānismu būtību, kas iedibināti saskaņā ar [LESD 267.] pantu”³⁰.

68. Tādējādi Tiesa vairākkārt pēc savas ierosmes ir pasludinājusi par spēkā neesošu aktu, kuru tai ticis lūgts interpretēt³¹.

69. Elastība, kura piemīt sadarbības instrumentam – lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu, šķiet, ļauj Tiesai lemt par atvasinātu tiesību normu spēkā esamību tādā gadījumā kā pamatlietā, kurā iesniedzējtiesa uzdod prejudiciālus jautājumus gan par atvasināto tiesību, gan par primāro tiesību interpretāciju. Ja šādā gadījumā atvasināto tiesību interpretācija atklāj nesaderību ar primārajām tiesībām, Tiesai, lai nodrošinātu sadarbības ar valstu tiesām efektivitāti, ir skaidri jāizklāsta sekas, kas izriet no šāda secinājuma par attiecīgo atvasināto tiesību normu spēkā esamību.

70. Turklāt šajā ziņā nedrīkst ņemt vērā, ka lēmumos par prejudiciālu jautājumu uzdošanu sniegtā informācija ne tikai ļauj Tiesai sniegt lietderīgas atbildes, bet arī dod iespēju dalībvalstu valdībām, kā arī citiem ieinteresētajiem lietas dalībniekiem iesniegt apsvērumus saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. pantu. Tādējādi Tiesai ir jānodrošina šī iespēja, ņemot vērā, ka saskaņā ar minēto tiesību normu ieinteresētajām pusēm tiek darīti zināmi tikai lēmumi par prejudiciāla jautājuma uzdošanu, pievienojot tulkojumu katras dalībvalsts oficiālajā valodā, izņemot valsts lietas materiālus, kurus iesniedzējtiesa, iespējams, ir nosūtījusi Tiesai³².

71. Šajā gadījumā no lēmuma par prejudiciāla jautājuma uzdošanu izriet, ka, lai arī jautājumi formāli attiecas uz Direktīvas 2009/28 2. panta otrās daļas k) punkta un 3. panta 3. punkta, kā arī LESD 34. panta interpretāciju, *förvaltningsrätten i Linköping* pieļauj iespēju, ka attiecīgās pamatlietā aplūkotās shēmas īpatnības atbilst Direktīvai 2009/28, un vienlaikus vēlas noskaidrot, vai šī shēma ir saderīga ar preču brīvas aprites principu, netieši apšaubot minētās direktīvas spēkā esamību tādējādi, ka jautājumu priekšmets liek veikt spēkā esamības novērtējumu.

72. Tādā veidā lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, kā to it īpaši apliecina *Energimyndigheten* apsvērumi, saskaņā ar kuriem teritoriālu ierobežojumu aizliegums, pamatojoties uz LESD 34. pantu, esot “nesaderīgs” ar Direktīvu 2009/28³³, ir sapratušas arī dalībvalstu valdības un galvenie lietas dalībnieki.

73. Tāpēc ir jāizvērtē, vai LESD 34. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam pretrunā ir tādi teritoriāli ierobežojumi kā pamatlietā, un vajadzības gadījumā ir jāizdara secinājumi par Direktīvas 2009/28 spēkā esamību, ņemot vērā tā tekstu.

2) Preču brīvas aprites ierobežojuma esamība

74. Kā esmu minējis iepriekš minētajos savos secinājumos apvienotajās lietās *Essent Belgium*³⁴, no stingri iedibinātas judikatūras izriet, ka kvantitatīvie ierobežojumi un pasākumi ar līdzvērtīgu iedarbību LESD 34. panta izpratnē ir jebkurš dalībvalstu tirdzniecības regulējums, kas var tieši vai netieši, faktiski vai potenciāli ierobežot tirdzniecību Eiropas Savienībā.

30 — 1965. gada 1. decembra spriedums lietā 16/65 *Schwarze* (*Recueil*, 1081. un 1094. lpp.).

31 — It īpaši skat. 1977. gada 3. februāra spriedumu lietā 62/76 *Strehl* (*Recueil*, 211. lpp., 10.–17. punkts), 1980. gada 15. oktobra spriedumu lietā 145/79 *Roquette Frères* (*Recueil*, 2917. lpp., 6. punkts) un 2007. gada 4. oktobra spriedumu lietā C-457/05 *Schutzverband der Spirituosen-Industrie* (Krājums, I-8075. lpp., 32.–39. punkts).

32 — Skat. it īpaši 2012. gada 27. novembra spriedumu lietā C-370/12 *Pringle* (85. punkts un tajā minētā judikatūra).

33 — Skat. šo apsvērumu to franču valodas versijā 28. lpp. priekšpēdējo daļu.

34 — 78. punkts.

75. Ierobežojums var rasties, ne tikai nostādot importētās preces nelabvēlīgākā stāvoklī nekā vietējās preces, bet arī, gluži pretēji, piešķirot priekšrocības vietējam precēm salīdzinājumā ar importētajām precēm³⁵, un to var radīt pat tāds tiesiskais regulējums, kurā, kaut arī neparedzot priekšrocības vietējam precēm, ir noteikti papildu nosacījumi to piešķiršanai importētajām precēm³⁶.

76. Zviedrijas zaļo sertifikātu sistēma, lai arī ar to netiek aizliegts elektroenerģijas imports, neapšaubāmi, sniedz ekonomisku priekšrocību tādiem zaļās elektroenerģijas ražotājiem, kas atrodas Zviedrijā, salīdzinājumā ar ražotājiem, kas atrodas citās dalībvalstīs, jo pirmie saņem papildu ienākumus no zaļo sertifikātu pārdošanas, kas ir pielīdzināmi piemaksai, savukārt otrie saņem tikai atalgojumu par zaļās elektroenerģijas pārdošanu.

77. Tādējādi tas, ka citās dalībvalstīs darbojošies elektroenerģijas ražotāji nevar izmantot zaļo sertifikātu sistēmu, ja tie eksportē zaļo elektroenerģiju, ir diskriminējošs ierobežojums preču brīvai aprītei, kas ar LESD 34. pantu ir aizliegts.

78. Tomēr ir jāizvērtē, vai šāds ierobežojums var tikt pamatots.

3) Par ierobežojuma preču brīvai aprītei pamatojumu

79. To pašu iemeslu dēļ, kurus esmu izklāstījis iepriekš minētajās apvienotajās lietās *Essent Belgium* un kuri, manuprāt, nav atkārtoti jāaplūko, es uzskatu, ka valsts tiesisko regulējumu, kas ir pasākums ar kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību, var pamatot ar vides aizsardzības mērķi pat tad, ja tas ir diskriminējošs, tomēr ar nosacījumu, ka šajā gadījumā tiek veikta īpaši stingra samērīguma pārbaude, kuru esmu kvalificējis kā “pastiprinātu” pārbaudi.

80. Tāpēc ir jānoskaidro, vai valsts tiesiskais regulējums pamatlietā ir piemērots, lai nodrošinātu izvīrītā vides aizsardzības mērķa īstenošanu, un nepārsniedz to, kas vajadzīgs, lai sasniegtu šo mērķi.

81. *Energimyndigheten* un visas valdības, kas iesniegušas apsvērumus, atsaucas uz spriedumu lietā *PreussenElektra*³⁷, apgalvojot, ka pamatojums minētajā spriedumā ir piemērojams arī attiecīgajam tiesiskajam regulējumam pamatlietā.

82. Es nepiekrītu šim viedoklim un uzskatu, ka strīda formulējums ir jāpārskata, ņemot vērā grozītos reglamentējošos noteikumus.

83. Īpaša uzmanība jāpievērš diviem jauniem apstākļiem, proti, elektroenerģijas tirgus liberalizācijai un izcelsmes apliecinājumu savstarpējas atzīšanas sistēmas izveidei.

84. Pirmkārt, Savienība kopš 1999. gada ir iesaistījusies iekšējā enerģijas tirgus pakāpeniskas liberalizācijas procesā, par ko liecina jaunas sistēmas pieņemšana, ko sauc par “trešo enerģētikas paketi”. Minētajos reglamentējošajos noteikumos, kurus it īpaši veido Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 13. jūlija Regula (EK) Nr. 714/2009 par nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi tīklam elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecībā un par Regulas (EK) Nr. 1228/2003 atcelšanu³⁸ un Eiropas

35 — Skat. it īpaši 1986. gada 5. jūnija spriedumu lietā 103/84 Komisija/Itālija (*Recueil*, 1759. lpp.), kurā kā pasākums ar kvantitatīvam ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību ir kvalificēta finanšu palīdzība, kas tika piešķirta sabiedriskā transporta uzņēmumiem ar nosacījumu, ka tie pērk valstī ražotus transportlīdzekļus.

36 — 2011. gada 6. oktobra spriedums lietā C-443/10 *Bonnarde* (Krājums, I-9327. lpp.), kas attiecas uz Francijas tiesisko regulējumu par ekoloģijas prēmijas saņemšanu, ja pirmajā importētā izmēģinājuma transportlīdzekļa reģistrācijas apliecībā ir norāde “izmēģinājuma transportlīdzeklis”.

37 — 2001. gada 13. marta spriedums lietā C-379/98 (*Recueil*, I-2099. lpp.).

38 — OV L 211, 15. lpp.

Parlamenta un Padomes 2009. gada 13. jūlija Direktīva 2009/72/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/54/EK atcelšanu³⁹, ir paredzēta konkurence starp elektroenerģijas ražotājiem un intensificēta pārrobežu elektroenerģijas apmaiņa, lai veicinātu starpsavienojumus starp tīkliem.

85. Jānorāda, ka atšķirībā no Eiropas Parlamenta un Padomes 1996. gada 19. decembra Direktīvas 96/92/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu⁴⁰, kas tikai noteica “nākamo elektroenerģijas tirgus liberalizācijas posmu, [...] [saglabājot] dažus šķēršļus tirdzniecībā ar elektroenerģiju starp dalībvalstīm”⁴¹, Direktīvas 2009/72 mērķis, kā tas izriet no tās preambulas 62. apsvēruma, ir izveidot pilnībā funkcionējošu elektroenerģijas iekšējo tirgu, nodrošinot elektroenerģijas pārdošanu identiskos apstākļos savstarpēji savienotā sistēmā.

86. Tāpat, kā tas ir apstiprināts 2011. gada 4. februāra Eiropadomes secinājumos⁴², kā arī 2012. gada 18. un 19. oktobra Eiropadomes secinājumos⁴³, ir jāuzsver, ka dalībvalstis ir vienojušās pabeigt iekšējā elektroenerģijas tirgus izveidi līdz 2014. gadam, lai nodrošinātu tās brīvu apriti. Tādējādi pretēji Vācijas valdības apgalvojumam elektroenerģijas iekšējā tirgus izveides pabeigšana 2014. gadā ir ne tikai Komisijas mērķis, bet arī “nepieciešamība”⁴⁴ un Savienības mērķis.

87. Turklāt jākonstatē, ka zaļās enerģijas integrācija iekšējā elektroenerģijas tirgū ir viens no svarīgākajiem mērķiem Direktīvā 2009/28, kuras mērķis ir it īpaši izveidot elektroenerģijas starpsavienojumu sistēmu starp dalībvalstīm, lai veicinātu zaļās elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecību, kas būtībā ir nepastāvīga, nodrošinot zaļās elektroenerģijas ražotājiem prioritāru vai garantētu piekļuvi pārvades un sadales sistēmām⁴⁵.

88. Otrkārt, pamatojums, kas ir balstīts uz neiespējamību noteikt citā dalībvalstī saražotās elektroenerģijas zaļo izcelsmi, nevar tikt atzīts par derīgu kopš brīža, kad ar Direktīvu 2001/77 tika ieviesti “izcelsmes apliecinājumi”, kas tieši ir paredzēti, lai pierādītu, ka pārdotā elektroenerģija tiek ražota no atjaunojamiem enerģijas avotiem.

89. Šajā ziņā varētu iebilst, ka Direktīvā 2009/28 izcelsmes apliecinājumi ir paredzēti tikai kā pierādījuma instrumenti, ļaujot piegādātājam pierādīt saviem klientiem, ka tā enerģijas avoti ietver noteiktu zaļās enerģijas īpatsvaru vai daudzumu⁴⁶, ka to uzdevums nav sasniegt valstīm saistošus mērķus⁴⁷ un ka ar tiem pašiem par sevi netiek piešķirtas tiesības izmantot valsts atbalsta shēmas⁴⁸.

90. Tomēr šim iebildumam, manuprāt, nav nozīmes, ņemot vērā Tiesas minēto pamatojumu, kas ir balstīts tikai uz pierādījuma instrumenta neesamību, ļaujot noteikt saražotās elektroenerģijas izcelsmi. Turklāt tā mēģina pamatot LESD tiesību normu par preču brīvu apriti pārkāpumu, pasludinot hierarhiski zemāk esošu noteikumu.

39 — OV L 211, 55. lpp.

40 — OV 1997, L 27, 20. lpp.

41 — Spriedums lietā *PreussenElektra* (minēts iepriekš, 78. punkts).

42 — Dokuments EUCO 2/1/11.

43 — Dokuments EUCO 156/12.

44 — Skat. 2012. gada 18. un 19. oktobra Eiropadomes secinājumu 2. punkta c) apakšpunktu.

45 — Šīs direktīvas 16. panta 2. punkta b) apakšpunkts.

46 — Šīs direktīvas 15. panta 7. punkts.

47 — Šīs direktīvas 15. panta 2. punkta ceturtdaļa.

48 — Direktīvas 2009/28 preambulas 56. apsvērums. Skat. arī šo secinājumu 20. punktu.

91. Visbeidzot, ņemot vērā divkāršas izmaiņas, kas tikušas veiktas elektroenerģijas tirdzniecības tiesiskajā regulējumā, kuram piemīt liberalizācijas un savstarpējas atzišanas dinamika, manuprāt, ir grūti saglabāt judikatūru, kas izriet no iepriekš minētā sprieduma lietā *PreussenElektra*, kaut gan es pilnībā atbalstu priekšlikumu, saskaņā ar kuru zaļās enerģijas izmantošana, ar ko tiek mēģināts sekmēt valsts atbalsta shēmas, veicina vides aizsardzību, tostarp samazina siltumnīcefekta gāzu emisijas⁴⁹.

92. Tomēr es vairāk apšaubu apgalvojumu, ka citā dalībvalstī atrodošos zaļās elektroenerģijas ražotāju iespēja gūt labumu no citā dalībvalstī piemērojamās atbalsta shēmas būtu obligāti pretrunā šim mērķim. Šajā ziņā, manuprāt, dažas neskaidrības rodas saistībā ar atbalsta shēmu mērķiem kopumā un īpašiem teritoriālajiem ierobežojumiem.

93. Šis jautājums ir rūpīgi jāapsver, jo, lai gan ir viegli pieņemt, ka zaļo sertifikātu sistēma veicina vides aizsardzību, sekmējot zaļās enerģijas ražošanu, tomēr ir jāaplūko kāds paradokss – uzskats, ka pamudinājums importēt zaļo elektroenerģiju no citas dalībvalsts varētu kaitēt apkārtējās vides aizsardzībai.

94. Tādēļ, manuprāt, ir svarīgi precīzāk pārbaudīt katru no minētajiem pamatojumiem, lai izskaidrotu atteikumu valsts atbalsta shēmās ņemt vērā citās dalībvalstīs saražoto zaļo elektroenerģiju.

95. Lai gan tie ir apkopoti, vispārīgi minot vides aizsardzību, faktiski tie ir ļoti atšķirīgi. Tāpat, lai novērtētu to attiecīgo nozīmi, ir atkārtoti jāaplūko visi svarīgākie argumenti, kurus, lai tos atspēkotu, ir izvirzījusi *Energimyndigheten* un valdības, kas iesniegušas apsvērumus⁵⁰.

96. Pirmais arguments ir balstīts uz nepieciešamību nodrošināt atbalsta shēmu pienācīgu darbību un nekaitēt dalībvalstu spējām sasniegt savus mērķus attiecībā uz zaļās elektroenerģijas ražošanas palielināšanu, kas nozīmētu, ka dalībvalstis varētu uzraudzīt savu atbalsta sistēmu ietekmi un izmaksas atbilstoši savām attiecīgajām spējām.

97. Pirmais arguments nepārlicina, jo valsts zaļo sertifikātu sistēmu destabilizācijas iespēja, ja to tiek ļauts izmantot citās dalībvalstīs reģistrētajiem ražotājiem, manuprāt, nav pierādīta.

98. Papildus noturīgajiem tehniskajiem šķēršļiem pārrobežu elektroenerģijas tirdzniecībai, it īpaši grūtībām piekļūt tīkliem un starpsavienojumu trūkumam, atbalsta shēmas dažādās proporcijās atkarībā no attiecīgajām dalībvalstīm ierobežo pēkšņa un masveida ārvalstu zaļās elektroenerģijas ražotāju pieplūduma iespējas, parasti paredzot regulēšanas mehānismus, kas vajadzības gadījumā varētu mazināt zaļo sertifikātu cenu krituma risku, ja pieaugtu apgriezībā esošo sertifikātu skaits tāpēc, ka tie tiek piešķirti ārvalstīs saražotajai elektroenerģijai. Tādā sistēmā kā pamatlietā, kuras pamatā ir mainīgu kvotu noteikšana piegādātājiem un dažiem lietotājiem, sertifikātu skaita palielināšana zaļo sertifikātu tirgū varētu, protams, tikt kompensēta, attiecīgi palielinot pieprasījuma kvotas, kas varētu būt tikai pareizs risinājums.

99. Otrais arguments attiecas uz to, ka zaļās elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecībai būtu iepriekš jānoslēdz sadarbības nolīgums starp attiecīgajām dalībvalstīm, lai risinātu dažādus jautājumus, it īpaši saistībā ar zaļo sertifikātu izsniegšanas nosacījumiem, informācijas koordinēšanu un par iekārtu apstiprināšanu atbildīgo iestāžu norīkošanu.

100. Arī šis arguments mani nepārlicina.

49 — Skat. spriedumu lietā *PreussenElektra* (minēts iepriekš, 73. punkts).

50 — Attiecībā uz argumentiem par, pirmkārt, principu, ka kaitējums videi prioritāri ir jānovērš tā rašanās vietā, un, otrkārt, enerģijas apgādes drošību, es atsaucos uz savu secinājumu apvienotajās lietās *Essent Belgium* (minēti iepriekš) 105. un 106. punktu.

101. Pirmkārt, kā atzīst Vācijas valdība, Direktīvā 2009/28 paredzētie mehānismi sadarbībai starp dalībvalstīm ir domāti, nevis lai nodrošinātu piekļuvi valsts atbalsta shēmām ārvalstīs ražotajai zaļajai elektroenerģijai, bet gan lai ļautu dalībvalstīm ar citu dalībvalstu palīdzību sasniegt savus vispārējos valsts mērķus. Manuprāt, nodrošinot piekļuvi valsts atbalsta shēmām iekārtām, kas atrodas ārvalstīs, ne tikai netiek aizliegts parakstīt sadarbības nolīgumus, bet, gluži pretēji, tas tiek veicināts, mudinot dalībvalstis koordinēt savas atbalsta shēmas.

102. Otrkārt, manuprāt, ir zīmīgi, ka, lai arī viens no Direktīvas 2009/28 mērķiem ir veicināt zaļās enerģijas tirdzniecību starp dalībvalstīm, kopš tās stāšanās spēkā ir noslēgts tikai viens sadarbības nolīgums, proti, 2011. gada 29. jūnijā parakstītais Zviedrijas Karalistes un Norvēģijas Karalistes nolīgums. Turklāt norādišu, ka Komisija savā 2013. gada 5. novembra paziņojumā ar nosaukumu “Elektroenerģijas iekšējā tirgus izveide un labāka valsts intervences izmantošana”⁵¹, kurā tā pauž nožēlu par to, ka nav tikuši izmantoti sadarbības mehānismi, izņemot minēto nolīgumu, norāda, ka, veicinot zaļo enerģiju izmantošanu ar pārrobežu atbalsta shēmu palīdzību, “var samazināt izmaksas saskaņā ar Direktīvu 2009/28 [...] [un] palīdzēt novērst iespējamās iekšējā tirgus traucējumus, kas rodas valstu dažādu pieeju dēļ”⁵².

103. Trešais arguments ir tāds, ka, aizliedzot teritoriālos ierobežojumus, dalībvalstis zaudētu kontroli pār energoapgādes struktūru.

104. Šis arguments, manuprāt, nav pamatotāks par iepriekš minētajiem argumentiem. Lai gan no LESD 194. panta 2. punkta otrās daļas izriet, ka Savienības politikā enerģētikas jomā tiek respektēta valsts izvēles brīvība attiecībā uz energoapgādes struktūru, neskarot LESD 192. panta 2. punkta c) apakšpunktu⁵³, tomēr šī enerģētikas politikas izvēle var ietekmēt arī Savienības noteiktos pasākumus vides politikas jomā, par ko liecina pati Direktīva 2009/28, kas, uzliekot katrai dalībvalstij saistošus zaļās enerģijas patēriņa mērķus, noteikti ietekmē to energoapgādes struktūru.

105. Ceturtais arguments ir tāds, ka citās dalībvalstīs atrodošies zaļās elektroenerģijas ražotāji varētu sev izvēlēties vislabvēlīgāko shēmu, kas pavērtu iespējas saņemt atbalstu “pēc pasūtījuma”, pat divu valstu shēmu atbalstu.

106. Tomēr es uzskatu, ka tas, ka dalībvalstis var koordinēt savas atbalsta shēmas, izmantojot dažādus Direktīvā 2009/28 paredzētos sadarbības mehānismus, atspēko šo iebildumu.

107. Piektais arguments teritoriālo ierobežojumu atbalstam ir tāds, ka piekļuves nodrošināšana atbalsta shēmām ārvalstu ražotājiem nozīmētu, ka valsts patērētājiem būtu jāfinansē zaļās elektroenerģijas ražošanas iekārtas, kas atrodas citās dalībvalstīs. Tomēr es vēlos noskaidrot, kā šis *Energimyndigheten* tiesas sēdē minētais arguments varētu attiekties uz vides aizsardzības mērķi, kas, tieši pretēji, pamato to, ka, izmantojot valsts atbalsta shēmas, dalībvalsts patērētāji, visticamāk, finansē no citām dalībvalstīm importēto zaļo enerģiju, nevis enerģiju, kas valstī iegūta no fosilā kurināmā.

108. Visbeidzot, es uzskatu, ka neviens no minētajiem argumentiem neļauj pierādīt, ka tādi teritoriāli ierobežojumi kā pamatlietā var nodrošināt vides aizsardzības mērķa sasniegšanu.

51 — C(2013) 7243, galīgā redakcija.

52 — 18. un 19. lappuse.

53 — Šī tiesību norma ļauj Savienībai vides politikas jomā noteikt “pasākumus, kas būtiski ietekmē dalībvalstu energoavotu izvēli un vispārējo energoapgādes struktūru”.

109. Šajā ziņā ir jānorāda, ka Savienības vides aizsardzības politikas jomā viena no LESD 191. panta 1. punktā noteiktajām četrām sastāvdaļām ir “apdomīgi un *racionāli* izmantot dabas resursus”⁵⁴. Zaļās elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecības attīstība, kas izrietētu no tā, ka ārvalstu ražotājiem tiek nodrošināta piekļuve valsts atbalsta shēmām, veicinātu šī mērķa sasniegšanu, nodrošinot optimālu ražošanas sadalījumu starp dalībvalstīm atbilstoši to attiecīgajam potenciālam.

110. Tāpēc es uzskatu, ka tādi teritoriālie ierobežojumi kā pamatlietā nav saderīgi ar preču brīvas aprites principu.

111. Manuprāt, ciktāl, Direktīva 2009/28 nevar tikt interpretēta citādi kā vien, ka tajā ir atļauti šādi ierobežojumi, es uzskatu, ka šajā jautājumā tā ir jāpasludina par spēkā neesošu.

112. Vēl ir jānosaka šādas spēkā neesamības pasludināšanas sekas laikā.

113. Tā kā lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu spēkā esamības izvērtēšanai un prasība atcelt tiesību aktu ir divi likumības pārbaudes veidi, kas papildina viens otru, Tiesa nosaka spēkā neesamības pasludināšanas sekas pēc analogijas ar spriedumiem par tiesību aktu atcelšanu, kuru sekas laikā ir precizētas LESD 264. pantā.

114. Tādējādi saskaņā ar LESD 264. panta pirmo daļu pasludināšanai par spēkā neesošu principā ir tāds pats atpakaļejošs spēks kā tiesību akta atcelšanai.

115. Tomēr, pamatojoties uz LESD 264. panta otrajā daļā paredzēto atkāpi, Tiesa pieļauj, ka izņēmuma kārtā tā varētu atteikties no pasludināšanas ar atpakaļejošu spēku principa, ja to attaisno svarīgi apsvērumi.

116. Tādējādi, konstatējusi apstrīdēto regulu spēkā neesamību trijos spriedumos – 1980. gada 15. oktobra spriedumos lietā *Providence agricole de la Champagne*⁵⁵ un lietā *Maïseries de Beauce*⁵⁶, kā arī iepriekš minētajā spriedumā lietā *Roquette Frères* –, Tiesa atzina, ka šāda spēkā neesamība neļauj apšaubīt kompensējošas naudas summas, kuras, pamatojoties uz šiem noteikumiem, ir izmaksājušas valsts iestādes laikposmā pirms sprieduma pasludināšanas.

117. Vēlāk Tiesa vairākkārt ir izmantojusi iespēju ierobežot Savienības tiesību akta spēkā neesamības pasludināšanas sekas laikā, ja to prasa primāri tiesiskās noteiktības apsvērumi saistībā ar attiecīgo interešu kopumu⁵⁷.

118. Lemjot par šādu ierobežošanu, Tiesa, pirmkārt, ņem vērā ieinteresēto personu labticību un, otrkārt, nopietnas problēmas, kuras tās spriedumi var radīt pastāvošās tiesiskās situācijās.

119. Es uzskatu, ka, ņemot vērā pamatlietas īpašos apstākļus, spēkā neesamības pasludināšanas laikā ir pamatoti īstenot seku modulācijas pilnvaras.

120. Priekšnoteikums zaļo enerģiju izmantošanas veicināšanai ir lieli un ilgtermiņa ieguldījumi. Grozījumu izdarīšana atbalsta shēmās ar atpakaļejošu spēku var izraisīt ieguldītāju uzticības krīzi un mazināt ieguldījumus šajā nozarē, it īpaši mazāk attīstītās tehnoloģijās.

54 — Mans izcēlums.

55 — 4/79, *Recueil*, 2823. lpp.

56 — 109/79, *Recueil*, 2883. lpp.

57 — Skat. 2001. gada 8. novembra spriedumu lietā C-228/99 *Silos* (*Recueil*, I-8401. lpp., 35. un 36. punkts), 2008. gada 22. decembra spriedumu lietā C-333/07 *Regie Networks* (Krājums, I-10807. lpp., 121. un 122. punkts) un 2010. gada 9. novembra spriedumu apvienotajās lietās C-92/09 un C-93/09 *Volker und Markus Schecke* un *Eifert* (Krājums, I-11063. lpp., 93. un 94. punkts).

121. Šādos apstākļos es konkrēti ierosīnu Tiesai atlikt tās sprieduma sekas uz 24 mēnešiem, sākot no sprieduma pasludināšanas dienas, lai Direktīvā 2009/28 varētu tikt izdarīti nepieciešamie grozījumi.

C – Par ceturto jautājumu

122. Uzdodot ceturto jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai atbildes uz iepriekš minētajiem jautājumiem ietekmē tas, ka tāds atbalsta shēmas ierobežojums kā pamatlietā, to attiecinot tikai uz vietējiem ražotājiem, nav skaidri noteikts valsts tiesību aktos?

123. Lēmumā par prejudiciālu jautājumu uzdošanu skaidri ir norādīts, ka, lai arī šis ierobežojums “nav minēts likuma tekstā, bet to sagatavojošos dokumentos”⁵⁸, “saskaņā ar Zviedrijas tiesībām [..] nav iespējams atļaut piekļuvi [zaļo] sertifikātu sistēmai [zaļās] elektroenerģijas ražošanas iekārtām, kas atrodas ārpus valsts robežām”⁵⁹.

124. Tātad iesniedzējtiesa, kas vienīgā ir kompetenta noteikt un interpretēt valsts tiesību aktus, uzskata, ka saskaņā ar likumu sagatavojošajiem dokumentiem teritoriālais ierobežojums atspoguļo valsts tiesību pozitīvo stāvokli. Turklāt, ja tas tā nebūtu, pirmie trīs jautājumi būtu hipotētiski.

125. Tāpēc, uzdodot pēdējo jautājumu, tā, visbeidzot, vēlas saņemt apstiprinājumu teleoloģiskās interpretācijas metodei, kuru tā izmantojusi, lai noteiktu [savas valsts] pozitīvo tiesību saturu.

126. Tomēr Tiesa, kurai saskaņā ar tai LESD 267. pantā uzticēto uzdevumu nav jurisdikcijas lemt par valsts likumu interpretāciju⁶⁰, nevar pārbaudīt valsts tiesas izvēlēto šī likuma interpretācijas metodi.

127. Tāpēc es uzskatu, ka uz šo jautājumu, kas nav Tiesas kompetencē, atbilde nav jāsniedz.

V – Secinājumi

128. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, manuprāt, uz *förvaltningsrätten i Linköping* uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild šādi:

- 1) 2. panta otrās daļas k) apakšpunkts un 3. panta 3. punkts Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 23. aprīļa Direktīvas 2009/28/EK par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu un ar ko groza un sekojoši atceļ Direktīvas 2001/77/EK un 2003/30/EK ir jāinterpretē tādējādi, ka:
 - valsts tiesiskais regulējums, ar kuru elektroenerģijas no atjaunojamiem enerģijas avotiem ražotājiem tiek piešķirti zaļie sertifikāti, kuru noteikts daudzums ir obligāti jāiegādājas elektroenerģijas piegādātājiem un dažiem izmantotājiem, ņemot vērā piegādātās vai patērētās elektroenerģijas kopējo daudzumu, ir atbalsta shēma Direktīvas 2009/28 izpratnē;
 - ar Direktīvu 2009/28 dalībvalstīm, ja tās izveido šādas shēmas, ir ļauts piešķirt zaļos sertifikātus tikai tām elektroenerģijas ražošanas no atjaunojamiem enerģijas avotiem iekārtām, kas atrodas to teritorijā.

58 — Skat. iesniedzējtiesas lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu 46. punktu.

59 — Turpat. Skat. arī iesniedzējtiesas lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu 24. punktu, kurā norādīts, ka “arī jaunais likuma teksts neļauj piešķirt prasītājam pamatlietā [zaļos] sertifikātus, jo ar Somijas Republiku nav noslēgts sadarbības nolīgums”, kā arī šī lēmuma 23. punktu, kurā ir izklāstīts [likumu] sagatavojošo dokumentu saturs.

60 — It īpaši skat. 2011. gada 16. jūnija spriedumu lietā C-212/10 *Logstor ROR Polska* (Krājums, I-5453. lpp., 30. punkts).

- 2) LESD 34. pantam ir pretrunā valsts tiesiskais regulējums, ar kuru elektroenerģijas no atjaunojamiem enerģijas avotiem ražotājiem tiek piešķirti zaļie sertifikāti, kuru noteikts daudzums ir obligāti jāiegādājas elektroenerģijas piegādātājiem un izmantotājiem, ņemot vērā piegādātās vai patērētās elektroenerģijas kopējo daudzumu, ciktāl ar šo tiesisko regulējumu no atbalsta shēmas tiek izslēgti ražotāji, kuru iekārtas atrodas citas dalībvalsts teritorijā.
- 3) Direktīvas 2009/28 3. panta 3. punkts ir spēkā neesošs, ciktāl ar to dalībvalstīm ir piešķirtas tiesības aizliegt vai ierobežot piekļuvi savām atbalsta shēmām ražotājiem, kuru elektroenerģijas ražošanas no atjaunojamiem enerģijas avotiem iekārtas atrodas citā dalībvalstī;
- 4) šī spēkā neesamība stājas spēkā divus gadus pēc sprieduma pasludināšanas dienas.